

Põrandaaluse organisatsioonina tegutses "Võitlev Solidaarsus" aastatel 1982–1990 aktiivselt kommunistliku režiimi vastu, püüdes taastada vaba ja sõltumatut Poola riiki.

ALTERN ATYWA

S T O W A R Z Y S Z E N I E

SOLIDARNOŚĆ WALCZĄCA

ODDZIAŁ WARSZAWA

www.solidarni.waw.pl

„ALTERNATYWA” była pismem Solidarności Walczącej Oddział Warszawa- ukazywała się do 1990 r.

Katõni veresaun: tunnustamata genotsiid Euroopas

Hitleri Saksamaa ja kommunistliku Venemaa vahel 23. augustil 1939. a. allkirjastatud nn. Ribbentrop-Molotov'i pakt lõi eeldused pakti osapoolte ühisagressiooniks Poola riigi vastu ja tema territooriumi jagamiseks agressorite vahel. Nõukogude invasioon Poola vastu algas 17. septembril. Selle käigus vangistati Poola idaaladel sõjavangidena ligikaudu 250 tuhat poola sõdurit ja ohvitseri. Rahvusvaheliselt tunnustatud sõjavangide kohtlemise kokkuleppeid eirates, andis Nõukogude armee poola vangid üle oma julgeolekuorganitele, NKVD-le. Vangilangenud sõdurite reakoosseis transporditi seejärel töölaagritesse.

Kaadrija reservkaitseväelased, ohvitserid, piirivalvurid ja politseinikud paigutati aga selleks spetsiaalselt rajatud laagritesse Starobielsk'is, Kozielsk'is ja Ostaszkow'is. Samades laagrites peeti kinni ka Poola rahva teisi väljapaistvaid esindajaid - ülikoolide professoreid, ajakirjanikke, kirjanikke.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Poliitbüroo **5. märtsi 1940.** a. otsusest tulenevalt korraldasid Nõukogude juhid enam kui 26 000 Poola sõja- ja poliitvangi hävitamise. Sellise otsuse langetamiseks andis Poliitbüroole aluse Nõukogude Väliskomissar Beria, kriminaalkurjategija, kes toona vastutas Nõukogude Liidu sisejulgeoleku eest. Oma kirjalikus ettekandes kinnitas Beria, et Poola vangid on *“paadunud ja parandamatud Nõukogude võimu vaenlased”*. Sellest piisas, et NKVD peaks igati õigustatuks tuhandete Poola sõja- ja muude vangide hukkamise. Seejuures eirati igasuguseid õiglase kohtlemise ja kohtupidamise norme. Vangidele ei võimaldatud ei õiglast kohtumõistmist ega ka võimalust langetatud otsuse edasikaebamiseks. Beria nõudmist kinnitasid oma allkirjadega ka toonased Nõukogude Liidu tippjuhid: Stalin, marssal Voroshilov, välisminister Molotov ja Poliitbüroo liige Mikojan.

Esimene saadeti poola vangidega saabus hukkamispaika **3. aprillil 1940.** a. Aprillis ja mais hukatud vangid, keda peeti kinni Kozielsk'i laagris, maeti ühishaudadesse Smolenski lähedale Katõni metsa. Samal ajavahemikul hukatud Ostaszkow'i laagris kinnipeetud vangid maeti Tveri linna lähisteles Miednoje'sse ja Piatikhatki laagri hukatud vangid Harkovi eeslinna. Mitmete ühishaudade täpseid asukohti ei ole tänaseni suudetud tuvastada.

Katõni veresaunana tuntud massimõrv, mis sai oma nime maavalduse järgi, kuhu ja mille ümber mõrvatud vangid massihaudadesse maeti, kannab endas kõigi Nõukogude juhtide 5. märtsi 1940.a. otsuse ohvrite saatust. Selle otsuse ohvriteks olid nii Katõni metsas kui ka kõikjal mujal mõrvatud Poola sõjaväe ohvitserid. Katõni massimõrv oli Nõukogude riigi poolt korrasaadetud kuritegu teise riigi kodanike vastu. Selle kuriteo eest peab tänane Venemaa Nõukogude Liidu õigusjärglasena kandma täit vastutust.

Kõigi nende tuhandete süütute inimeste suhtes pandi see kuritegu toime vaid johtuvalt nende poliitilistest vaadetest ja veendumustest ning lojaalsusest oma maale.

Katõni veresauna puhul on tegemist genotsiidiga. Genotsiid on rahvusvahelise õiguse termin, mille ÜRO tõi sisse oma 11. detsembri 1946. a. resolutsiooniga ja on seda hiljem kasutanud sõnastades Genotsiidi vältimise ja karistamise konventsiooni. Nendes dokumentides on sätestatud, et genotsiid kätkeb endas selliseid kuritegusid nagu mõrvad ja kindlalt määratletavale inimrühmale tõsiste füüsiliste või vaimsete vaevuste tekitamist. Sinna kuulub ka mingi rahvusrühma elustandardi tahtlik halvendamine eesmärgiga hävitada see inimkooslus või oluliselt pärssida tema juurdekasvu. Genotsiid on tuntud kui katse täielikult või osaliselt hävitada mingi oma kodakondsusele, kindlatele etnilistele või rassilistele tunnustele või siis usulistele tõekpidamistele rajatud inimrühm. Üldaktsepteeritud on lähenemine, et genotsiid kui kuritegu on aegumatu ja selle eest määratav karistus tagasiulatuv.

ÜRO antud definitsiooni kohaselt on Katõni veretöö ilma igasuguse kahtluseta käsitletav genotsiidina. See oli suunatud suure inimrühma vastu, mis oli valitud rahvuse järgi. Mõrtsukad olid ilmselgelt sihiks võtnud selle inimrühma hävitamise. Need mõlemad tunnused vastavad ÜRO genotsiidi definitsiooni tingimustele ja lubavad 5. märtsi 1948. a. otsusele järnevat käsitleda kui genotsiidi.

Tänane Venemaa on Nõukogude Liidu õigusjärglasena olnud vastu sellele, et Katõni veretööd käsitleda kui genotsiidi. Venemaa keeldub tunnistamast Katõni veresauna kui massimõrva, mis on kvalifitseeritav genotsiidina. Lisaks kõigele muule on ilmselge, et Katõni veresaun oli ka poliitilistel põhjustel sooritatud massimõrv. Kuidas ka Venemaa juhtkond ei üritaks eitada Katõni sündmusi või neid ümber mõtestada, see neil ei õnnestu. Nii nagu ei õnnestunud see Nõukogude Liidul poole sajandi jooksul.